

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

JAK NA MARATON

**MARATON
PSANÍ
DOPIŠŮ**

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

DOPISY, KTERÉ MĚNÍ ŽIVOTY...

10. – 18. 12. 2019

1. CO JE MARATON PSANÍ DOPISŮ?

Jedná se o jednu z nejrozsáhlejších kampaní Amnesty International v ČR proti bezpráví, která se od roku 2010 tradičně pořádá po celém světě kolem 10. prosince, kdy se na počest přijetí Všeobecné deklarace lidských práv Valným shromážděním OSN v roce 1948 slaví Den lidských práv.

Smyslem Maratonu je společně ručně napsat nebo nakreslit co největší množství dopisů s výzvami vládám či úřadům příslušných zemí s cílem upozornit na porušování práv obránců lidských práv. Za jednotlivé případy se ve stejnou chvíli apeluje ve většině zemí světa, což vytváří mezinárodní tlak, který příslušné autority nemohou jen tak ignorovat. Proto se téměř u třetiny případu podaří prosadit zásadní změnu, u dalších sledujeme alespoň částečný pozitivní vývoj a morální přínos obětem bezpráví a jejich blízkým.

2. ÚSPĚCHY MARATONU 2018

V loňském roce bylo evidováno celkem 16 637 napsaných nebo ručně podepsaných dopisů, které byly odeslány úřadům nebo přímo vězněným či pronásledovaným lidem a jejich blízkým. Dalších 8 471 dopisů bylo podepsáno online. Celkem se nám tedy podařilo shromáždit 25 108 dopisů. V České republice samotné bylo zaregistrováno 467 akcí v 76 městech a obcích. Předpokládáme, že se podařilo uskutečnit 294 akcí. Necelá polovina akcí byla veřejně přístupná, ostatní se konaly pro uzavřený okruh lidí (školní, oddílové, rodinné atd.).

Marielle Francová , Brazílie

„Každé ráno mi to pomáhá vstát z postele... To vědomí, že existuje velká celosvětová síť lásky a souznělosti.“ (Monica Beniciová, Mariellina partnerka) Marielle Francová byla osmatřicetiletá máma malé dcery. Z pozice radní se sama jako černoška a bisexuálka zastávala černošských žen a členů LGBT+ komunity. Odsuzovala poměry, které policii umožňovaly beztrestně zabíjet a požadovala lepší životní podmínky v brazilských slumech. V březnu 2017 se vracela z veřejného shromáždění, když ji spolu s řidičem zastřelili v autě. Podle znaleckého posudku byli zabiti kulkou z policejní zbraně, vyšetřování se ale vedlo v přísném utajení.

Brazílie je pro obránce a obráncyně lidských práv jednou z nejnebezpečnějších zemí světa - jen v roce 2017 tam přišlo o život nejméně 70 lidí, kteří se stavěli za práva druhých. Alarmující je hlavně beztrestnost policie. V roce 2018 lidé po celém světě žádali v rámci Maratonu psaní dopisů řádné vyšetření vraždy Marielle a potrestání viníků. Napsali přes půl milionu dopisů. V březnu 2019 byli i díky velkému mezinárodnímu tlaku v Riu de Janeiru dva bývalí policisté zatčeni a obviněni z vraždy Marielle. Zavražděna byla jenom proto, že aktivně bránila práva druhých. Dobrou zprávou je, že viníci by mohli být brzy potrestáni.

MAHADINE, ČAD

„Děkuji Vám z celého srdce. Děkuji za vaši oddanost a angažovanost za ochranu a dodržování lidských práv v Africe“ Tadjadine Mahamat Babouri, známý jako Mahadine, je internetový aktivista a otec sedmi dětí. V září 2016 umístil na Facebook několik videí, v nichž obvinil čadskou vládu a její spolupracovníky z korupce a zneužívání veřejných prostředků. Za to ho uvěznilo a hrozilo mu doživotí. Díky Vaším dopisům Mahadina v roce 2018 propustili z vězení a může tak opět být se svou rodinou.

3. ČASTÉ OTÁZKY A ODPOVĚDI

„Copak ten můj dopis je k něčemu dobrý?“

Rozhodně! Tím, že dopisy píšou ve stejný čas tisíce lidí po celém světě, dokážeme strhnout mezinárodní pozornost a na vlády vyvinout takový tlak, který nejde ignorovat. Jen minulý rok se takových dopisů napsaly miliony.

Z loňských 6 případů se ve většině podařilo prosadit zásadní změnu, v dalších sledujeme alespoň částečný pozitivní vývoj a velký morální přínos obětem bezpráví a jejich blízkým.

„Jak Amnesty získává informace o vězněných lidech, jak ví, že situaci v dané zemi je třeba řešit právě takhle?“

Amnesty má v každé zemi, kde dochází k porušování lidských práv, své výzkumníky. Ti sledují politickou situaci, navštěvují soudní procesy, jsou v kontaktu s příbuznými vězněných atd. Jejich informace jsou obecně respektované – i proto má Amnesty poradní status při OSN a naše výroční zprávy jsou akceptované ve všech vyspělých zemích jako objektivní zprávy o stavu lidských práv.

„Proč zrovna tihle lidé? Jak se vybírají?“

Kritérií pro výběr je několik. Je jasné, že tito lidé jsou jedni z mnoha, kterým se děje podobné bezpráví. Amnesty se ale snaží vybírat takové jednotlivce, jejichž osud zároveň ovlivní osudy ostatních a vzbudí co největší ohlas veřejnosti. Často si vybíráme aktivisty nebo novináře, protože pokud jsou na svobodě, pokračují pak v boji za lidská práva ve své zemi sami. Taková změna „zdola“ je vždy lepší a stabilnější než změna prosazovaná zvenčí.

„Jenže tohle jsou problémy, které si Bělorusko/Filipíny/Írán musí vyřešit sami. Je to otázka jejich zákonů, tradice...“

Amnesty nejde o nic jiného, než aby dané země respektovaly zákony, které dávno přijaly. Trest za protesty proti vládě nelze akceptovat v zemi, která přistoupila ke Všeobecné deklaraci lidských práv. Nesouhlasíme s názorem, že takzvané vyspělé země by bezpráví měly jen přihlížet. Stačí se podívat o 50 let nazpět do doby, kdy Amnesty vznikla – tehdy bylo zemí porušujících lidská práva mnohem více, spousta zemí, včetně té naší, prošla obrovskou proměnou. Kdyby neexistovali lidé, kteří se o dané problémy zajímají a chtějí je řešit, proces změny by byl mnohem pomalejší.

4. JAK USPOŘÁDAT MARATON?

Do Maratonu se může zapojit každý samostatně, v rámci rodiny nebo skupinky přátel, ale lze i docela jednoduše uspořádat akci pro Vaše širší okolí. Níže najdete základní kroky, jak postupovat a tipy, které vám pomohou akci zpestřit. Samozřejmě Vám pomůžeme se vším, s čím si nebudete vědět rady, aby se Vám akce co nejlépe vydařila a všichni jste si jí užili.

CO MÁM UDĚLAT, ABYCH MOHL/A USPOŘÁDAT DOPISOVOU AKCI

KROK 1: Řekněte nám, kdy a kde bude Vaše dopisová akce probíhat

V záložce „O mém psaní“ nám prosím dejte vědět, kdy a kde bude Vaše dopisová akce probíhat, zda bude soukromá či veřejná (tuto informaci je možné doplnit i později, případně ji následně upravit), jestli chcete potřebné konkrétní materiály (informační karty k případům a vzorové dopisy) poslat poštou, nebo si je stáhnete sami online. Vyplnění této sekce je nesmírně důležité, abychom Vám mohli poskytnout dostatečnou podporu a zároveň věděli, kolik dopisových akcí se chystá.

KROK 2: Stáhněte si materiály pro pořádání dopisové akce

V záložce „Materiály“ si stáhněte potřebné materiál k pořádání Vaší dopisové akce. Kromě *Informačních karet k případům* a *Vzorových dopisů* jsou k dispozici například *Manuály k pořádání*, *Propagační a informační letáky a plakáty* a *Tematická videa a fotky*. V informačních kartách si můžete přečíst příběhy lidí, za které píšeme dopisy. Na kartách jsou uvedené i informace o tom, komu máte dopis poslat.

KROK 3: Uspořádejte dopisovou akci a odešlete dopisy

Pořádání akce Vám usnadní manuály „Jak na maraton“, „Můj maratonský den“ nebo speciální manuály pro školy a skauty. Prostor akce můžete vyzdobit informačními kartami, plakáty a instrukcemi pro psaní dopisů. K dispozici máte vzorové dopisy autoritám, které mohou pisatelé buď pouze podepsat, nebo ideálně ručně přepsat. Účastníci akce mohou psát a kreslit i vzkazy podpory a solidarity přímo obětem bezpráví. Po akci dopisy odešlete ideálně v samostatných obálcích přímo adresátovi do dané země, případně na naši pražskou pobočku (my je odešleme za Vás.)

KROK 4: Dejte nám vědět, kolik jste napsali dopisů, i kdyby byl jediný

Jediný způsob, jak dokážeme spočítat, kolik se letos v Česku uskutečnilo dopisových akcí a kolik se na nich napsalo dopisů, je, že nám i Vy řeknete, jak Vaše akce dopadla. My pak údaje od všech pořadatelů sečteme a máme výsledek! Počet dopisů prosím vyplňte v záložce „Výsledky mého Maratonu“. (Údaje o počtu dopisů prosím vyplňte i v případě, že nám dopisy posíláte do kanceláře Amnesty!). Pokud tento údaj vyplníte, můžeme Vaši akci považovat za skutečně realizovanou. Pokud jste pořádali více akcí, každou prosím přihlaste pod stejným e-mailem zvlášť a pro každou zvlášť vyplňte i údaje o počtech napsaných dopisů.

TERMÍN

Maraton může proběhnout kdykoli mezi **10. - 18. 12.** (*Výjimečně* lze datum trochu posunout dopředu či dozadu, pokud se například ve Vašem okolí koná akce, na niž by bylo vhodné Maraton uspořádat.). V každém případě by se však měl Maraton odehrát kolem 10. prosince, tedy Mezinárodního dne lidských práv, neboť jednotnost těchto akcí napomáhá vystupňovat tlak.

Naše tipy:

Dbejte na to, abyste měli ve vybraném termínu dostatečné kapacity na realizaci (aby se organizátorský tým nerozpadl třeba kvůli zkouškám ve škole nebo adventnímu výletu za příbuznými).

Ujistěte se, zda se v daný den a čas bude na vybraném místě pohybovat dostatek lidí (v kavárně, kde je ve obvykle večer rušno, může být v sobotu prázdnou).

10. 12. je Mezinárodní den lidských práv, takže lze očekávat, že tento den budou o akcích informovat i média

V adventním čase se koná mnoho akcí, do kterých by Maraton mohl zapadnout (vánoční koncerty, trhy, přátelská setkání, firemní večírky atd.).

MÍSTO

Kavárna / čajovna

Ideální jsou prostory, kde mají lidé možnost si sednout a psát dopisy. Místnost můžete vyzdobit tematickými infomateriály, plakáty a letáčky, které pro vás připravíme. Psaní dopisů lze rovněž spojit s jinou související akcí, například debatou, výstavou, koncertem, vánočním večírkem a v rámci akce nabízet tematické občerstvení, jako třeba „Maratonský svařák nebo zákusek“.

Škola (žák nebo vyučující)

Maraton se často pořádá v prostorách základní, střední, vysoké nebo umělecké školy. Bývá začleněn jako vzdělávací aktivita do výuky jazyků, zeměpisu, občanské nebo výtvarné výchovy. (Informace o tom, jak začlenit Maraton do výuky naleznete v manuálu „Jak na Maraton ve škole“). Aktivitu při vyučování může zorganizovat učitel nebo studenti po dohodě s učitelem. Maraton je možné uspořádat i o přestávce v prostorách haly či na chodbě, kde budou studenti psát dopisy.

Výborně se dá Maraton zakomponovat do hodin:

Hodiny jazykové výuky

Nejlépe do výuky angličtiny, ale i dalších jazyků (k dispozici jsou informace o případech a vzorové dopisy ve francouzštině a španělštině, některé i v němčině).

TIP: Studenti dostanou české znění dopisu a mohou jej postupně na tabuli překládat, text pak všichni píšou i na list papíru.

Výtvarná výchova

Můžete vymyslet originální podobu dopisu. Různé tvary na barevný papír, barevné otisky prstů doprovázející podpis, velká koláž jako společný dopis několika studentů atd.

TIP: Aktivisté AI rádi používají tvar motýla, holubice nebo svíčky. Fantazii se meze nekladou!

Zeměpis

TIP: Studenti se rozdělí do 4 skupin. Každá skupina vyplní krátký zeměpisný kvíz – musí zodpovědět 12 otázek o jednotlivých zemích, odkud jsou případy Maratonu (otázky určí vyučující/aktivitu organizující student na základě věku a znalostí studentů)

Například: jaké je hlavní město, měna, sousední státy či vývozní surovina dané země. Poté si každá skupina prostuduje informace o těch případech, o jejichž zemi nevěděla správnou odpověď. Následují prezentace každé skupiny pro zbytek třídy. V závěru hodiny si každý vybere, který z prezentovaných případů by chtěl podpořit a napíše dopis.

Občanské nauky nebo společenské vědy

TIP: Studenti jsou rozděleni do 4 skupinek. Každá dostane popis tří případů a společně vybere jeden, který by nejraději podpořila. Potom jeden student z každé skupinky seznámí s tímto případem zbytek třídy. Po krátkých prezentacích si každý vybere případ (nebo více případů), který by rád podpořil a podle vzoru nebo svými slovy napíše dopis.

Jiná tematicky spřízněná akce

Pokud zrovna ve vašem městě probíhá akce, kde by se Maraton hodilo uspořádat, neváhejte takové příležitosti využít. Může se jednat o tematickou výstavu vztahující se k některé z adresovaných zemí, multikulturní koncert nebo divadelní představení, promítání filmu, besedu apod.

Volnočasový oddíl, kostel, nízkoprahové centrum, domov seniorů

Pro skupinu či komunitu lidí, která se pravidelně setkává nebo společně podniká nějaké aktivity, může být Maraton zajímavým zpestřením. Může se jednat o schůzku skautského oddílu, nebo jiného zájmové spolku, během které můžete diskutovat o lidskoprávních problémech spojených s jednotlivými případy či zeměmi a k tomu napíšete pár dopisů. Dopisy se ale často píše i v kostele v rámci bohoslužby či jiných shromáždění. Psaní dopisů můžete spojit i s vánočním setkáním či večírkem.

Domov

Maraton můžete pochopitelně zorganizovat i úplně jednoduše se svou rodinou či přáteli. Zpestřit si společné setkání o napsání pár dopisů lidem, kterým jsou upírána jejich práva a třeba si při tom popovídat o problematice lidských práv. Pokud odešlete na podporu pronásledovaných lidí několik dopisů, a ještě s jejich situací seznámíte své blízké, kteří o problematice nic nevěděli, udělali jste opravdu mnoho!

5. MATERIÁLY, KTERÉ MŮŽETE VYUŽÍT

Plakát

Můžete na něj napsat nebo natisknout termín a místo Vaší akce a libovolně ho využít.

Karty k případu

Najdete zde popis případu, požadavky, které by se v dopise měly objevit, tipy na vzkazy solidarity v příslušném jazyce a adresy, kam dopisy posílat (dostupné budou v ČJ, AJ, FJ, ŠJ a vybrané v NJ).

Vzory dopisů

Ke každému případu připravíme vzor, jak může být dopis formulován. Lze ho doslovně přepsat, upravit svými slovy nebo přeložit do jiných jazyků (dostupné budou v ČJ, AJ, FJ, ŠJ a vybrané v NJ).

Letáčky

Letáčky můžete rozdat na ulici nebo je umístit na místo konání nebo třeba v kavárnách, klubech, kinech a nástěnkách vysokých a středních škol apod.

CO BUDETE DÁLE POTŘEBOVAT:

Dopisní papíry
Obálky
Propisky

Dopisní papíry, obálky a psací potřeby Vám bohužel nemůžeme zajistit. Pokud pořádáte akci pro více lidí, připravte si hlavně dostatek obyčejných papírů. Pokud nebude dost obálek, můžete zbylé dopisy odeslat dohromady v jedné obálce nebo je odeslat k nám a my je zabalíme a pošleme. Můžete také vyzvat účastníky, aby si papíry a obálky přinesli s sebou, ale počítejte s tím, že to určitě neudělají všichni.

Známky nebo kasičku pro příspěvky

Výsledkem akce je odeslání dopisů do příslušných zemí. Pro akci proto můžete mít připravené známky, které si účastníci odkoupí a nalepí na dopisy, které Vy poté odešlete. Lze také vybírat příspěvky na známky nebo nechat na každém, aby dopis odeslal ze své pošty. Pokud ani jedna varianta není vhodná, můžete dopisy poslat nám a my je vyexpedujeme za Vás (více o této možnosti se píše níže).

Většinu materiálů najdete na profilu pořadatele. Budeme vděční, pokud nám ušetříte náklady tím, že si materiály sami vytisknete. Pokud nebudete mít možnost materiály vytisknout, můžeme Vám je zaslat poštou.

6. PSANÍ DOPISŮ OD A DO Z

Ať se rozhodnete akci dělat kdekoli a jakkoli, základem je psaní dopisů za nespravedlivě vězněné nebo pronásledované lidi. **Jak takový dopis napsat?**

1

Každý z vybraných případů má *svou kartu*, kde najdete stručný popis situace, požadavky, které máme (např. “Žádám okamžité a bezpodmínečné propuštění.”) a adresu nebo adresy, kam dopisy posílat. Vždy se píše nějakému představiteli státu nebo státního úřadu (prezident, premiér, ředitel věznice atd.).

2

Dopis by měl být napsán v některém ze světových jazyků (angličtina, španělština, francouzština) – je tak větší pravděpodobnost, že ho úřady budou reflektovat. **Vzory dopisů vám poskytneme**, takže je můžete jen doslovně přepsat a podepsat NEBO vytisknout a podepsat NEBO přepsat svými slovy. Ručně napsaný dopis má vždy větší váhu, než dopis vytištěný. Eventuálně můžete napsat dopis i v češtině, v tom případě ale v dopisu zvýrazněte jméno dotyčného člověka nebo skupiny, aby bylo zřejmé, o co se jedná. Dopis pište jednoduše na obyčejný papír.

3

V některých případech lze psát i *takzvaný „dopis solidarity“* určený přímo vězněnému nebo pronásledovanému člověku (tato možnost je vždy uvedena na kartě případu). Na kartách najdete návrh na jednoduchý vzkaz nebo aktivitu, kterou můžete dotyčného podpořit a odeslat přímo jemu a rovněž příslušnou adresu. Dopis solidarity lze psát v jazyce, kterým dotyčný hovoří nebo v některém ze světových jazyků. Na rozdíl od dopisů úřadům lze solidární dopisy pojmut kreativně – můžete kreslit obrázky, použít barevný papír, pohlednice místa vašeho bydliště atd. **Neposílejte však žádné cenné dárky nebo peníze** – zvláště v některých zemích je velké riziko, že se adresátovi vůbec nedostanou do ruky.

4

Napsaný dopis vložte do obálky a nadepište příslušnou adresou. Svoji adresu do levého rohu uvést můžete, ale nemusíte. Obálky na dopisy úřadům volte obyčejné, obálky na solidární dopisy mohou být barevné, pomalované atd. Pokud jsou dopisy jen vytištěné a podepsané, ručně nadepsaná obálka mu může dodat osobní nádech.

5

Pokud organizujete akci pro více lidí, připravte krabici nebo jinou improvizovanou schránku, kam se budou dopisy vyhazovat.

6

Ideální je **odeslat každý dopis zvlášť**. Poštovní známky na dopis mimo Evropu (písmenková známka „Z“) stojí **41 korun**. Můžete tedy předem podle očekávaného množství účastníků nakoupit určité množství známek (koupíte na každé poště) a na místě je prodávat. Také můžete vybírat do kasičky příspěvek 41 korun od každého, kdo do improvizované schránky vhodí dopis k odeslání. Pokud se nesejde dost peněz na odeslání všech dopisů, můžete zbylé dopisy ke každému případu poslat společně v jednom balíčku nebo velké obálce.

7

Dopisy co nejdříve po akci odešlete z nejbližší pošty.

8

Samostatné odeslání dopisů je pro nás nesmírně cenné, protože nám šetří náklady i práci. Pokud však na akci prodávat známky ani vybírat peníze nemůžete/nechcete, odešleme dopisy za Vás. Pošlete je prosím v balíčku nebo velké obálce co nejdříve po akci na adresu:

Amnesty International

Kodaňská 1441/46

Praha 101 00

Na obálku připište „**MARATON**“

7. CO MÁM UDĚLAT HNED TEĎ?

Promyslet si koncept akce (kdy, kde, pro kolik lidí?) a zajistit si místo pro pořádání akce.

Promyslet si, jakým případům se v rámci akce chcete věnovat a v jakých jazycích budete potřebovat zajistit materiály.

V záložce “O mém psaní” nám dát vědět, kdy a kde bude Vaše dopisová akce probíhat, zda bude soukromá, jestli chcete potřebné konkrétní materiály (informační karty k případům a vzorové dopisy) poslat poštou, nebo si je stáhnete sami online. Vyplnění této sekce je nesmírně důležité, abychom Vám mohli poskytnout dostatečnou podporu a zároveň věděli, kolik dopisových akcí se chystá.

DĚKUJEME VÁM ZA PROČTENÍ MANUÁLU!
BUDEME SE TĚŠIT NA PŘÍPADNOU SPOLUPRÁCI.

**MÁTE DOTAZ NEBO PŘIPOMÍNKU?
OZVĚTE SE MI!**

Žaneta Sladká
Koordinátorka kampaně Maraton psaní dopisů
Tel: 777 625 448
Email: zaneta.sladka@amnesty.cz